

KÜLÖNFÉLÉK

Olvasóinkhoz. Folyóiratunk 72-ik évfolyamának a küszöbén szeretettel és bizalommal fordulunk olvasóinkhoz. Nem szükség, hogy a Keresztény Magvető jelentőségét hangoztassuk. Azonban fenntartása és lehető fejlesztése csak úgy lehetséges, ha olvasóink megértő támogatásával találkozik. Egyházi főhatóságunk határozatilag kimondotta, hogy egyházközségeinkre, egyházi tanácsosainkra és tisztviselőinkre erkölcsileg kötelező a megrendelése. Mégis olyan sokan vannak még a hivatalosak, sőt kiknek a címére jár, azok között is sok a hátralékos. Kérjük tehát nemcsak az itt-ott nagyon felszaporodott hátralékok befizetését, hanem új előfizetők bejelentését is.

Uzoni Fosztó-féle egyháztörténet fordítása. Ennek a nagyhirű és annyi felé idézett egyháztörténeti latin nyelvű forrásmunkának könnyebb hozzáférhetőség szempontjából magyarra való fordítását Márkos Albert tanár afia megkezdte. Örömmel hozzuk e nagyjelentőségű vállalkozást olvasóink tudomására s a munka előszavának magyar fordítását közelebből folyóiratunkban is közölni fogjuk.

Az állami iskolába járó gyermekek szülői is kötelesek a felekezeti iskola fenntartási költségeihez hozzájárulni. Több bánsági egyházközségben azok a szülők, akiknek gyermekei állami iskolába jártak, ki akarták vonni magukat a felekezeti iskola fenntartási költségeihez való hozzájárulás alól s kérték a nemzetnevelésügyi miniszteriumot, hogy mentesítse az egyházközségi adó azon része alól, amely a felekezeti iskola fenntartására vonatkozik. A miniszterium előre helyet adott a kérésnek. Most a temesvári kat. püspökség azon előterjesztésére, hogy nincs külön iskolai adó az egyházközségekben s az egyházközségek terheihez minden hívő a megállapított kulcs szerint hozzájárulni tartozik: a miniszterium visszavonta korábbi rendeletét s a szülőket kötelezte a teljes egyházközségi adó megfizetésére.

Egy angol unitárius istentisztelet. Talán sokak előtt érdekesnek tűnik fel a kérdés, hogy vajjon milyen is egy angol unitárius istentisztelet. Az itteni erdélyi unitáriust két szembetűnő tulajdonság lep meg. Az egyik a különböző egyházközségek meglehetősen nagy szabadsága istentiszteletük tartásában; a másik a ceremóniális színezet. Eltérőleg az erdélyi unitárius szokásoktól, itt csaknem minden unitárius templomnak más és más istentiszteleti formája van. Néhol nagyon egyszerű s nagyon hasonlít az erdélyihez, mindössze énekből, imából, beszédből áll; máshol azonban közelebb van egy katolikus istentisztelethez. Így például a liverpooli Ullet Road-i templomban, amely különben a leggazdagabb unitárius egyházközséget képviseli és sokan úgy ismerik, mint az unitárius székesegyházat, a következő istentiszteleti szertartás van elfogadva:

Míg a hivek begyűlnek, az orgona állandóan szól. A hiveket a két palástos sekrestyés rendezi el s bár a szószékeken mikrofon is van, a padokon a nagyothallók számára külön kagylók vannak elhelyezve. Az orgona elhangzása után, mintegy félperccig siri csend van, amelyet a templom folyosójáról felhangzó dalárda „Ámen, Ámen“-je tör meg. Ennek elhangzása után az orgona ismét felbug, mialatt fehér meg vörös palástban bevonul a fizetett dalárda (a legtöbb angol templomnak fizetett gyerek- és felnőtt dalárdája van), a vörösgalléru, kékszalagos, feketepalástu paptól kísérve. A pap az olvasó „szószékre“ megy és kihirdeti az énekszámot, éneklés előtt azonban néhány bibliai idézetet olvas fel s majd a gyülekezetet emlékezteti a pillanat komolyságára. Ezt közös éneklés követi, amelyet pedig térden való imádkozás követ, befejezve a dalárda által énekelt Uri Imával. Most egy közösen énekelt zsol-tár jön, amelynek végén rendszeren az Ó-Testamentumból vett Biblia-olvasás van. Az első és az Új-Testamentumból vett második Biblia-olvasás között a dalárda énekel. Ezután a pap liturgikus imája a dalárda antifonás válaszával következik, melyet a békéért, az ország előljáróiért, a szegényekért, iskolákért, stb. mondott ima követ s rövid csendes ima fejez be. Az ezt követő ének elhangzása után a pap prédikációja következik, aki közben az „olvasó“ szószékről átment a prédikáló szószékre. A prédikációt közös ének fejezi be, mely után rövid ima s a pap áldása sejteti az istentisztelet befejezését. Mielőtt azonban a gyülekezet elhagyná a templomot, a dalárda rövid zsolozsmát énekel s majd orgona bugás és a gyülekezet felállása mellett kivonul a templomból ismét a paptól kísérve. Mihelyt a pap becsukja maga mögött az ajtót, az orgona elhallgat s a templom folyosójáról felzendül a dalárda istentiszteletet bevégző ámenje.

Bár nem minden egyes aktus, de az istentisztelet kerete a legtöbb unitárius templomban ugyanaz.

B. Gy.

„Unitárius Történelem“. Ilyen címen indított új füzet sorozatot Dr. Fikker János teol. tanár szerkesztésében az Unitárius Sajtó- és Iratterjesztő Bizottság, amelynek célja az, „hogy unitárius népünk és más érdeklődők a rövid történeti képeken át jobban megismerjék unitárius egyházunk küzdelmes, de felemelő múltját“. A cél szép és nemes, mert jelenünk és jövőnk a múltban gyökerezik. Az unitárius öntudat fejlesztésére alig található jobb eszköz, mint múltunk beható ismerete. Addig állunk biztos talajon, míg a múlttal való kapcsolatunk megvan. A sorozat első füzetét Ekárt Andor írta „Hogyan lett Dávid Ferenc unitáriussá?“ címen. Ára 3 lej. Kapható az Iratterjesztőnél.

Az amerikai keresztények száma. Az Amerikai (U. S. A.) Keresztény Egyházak 1939-ki Évkönyve alapján a különböző vallásfelekezetek taglétszáma az elmúlt év alatt egy millióval szaporodott. (Zárójelben jegyezzük meg, hogy sem az angol, sem az amerikai állami törvények a kötelező egyháztagságot nem írják elő.) Az 1938 évi Évkönyv 63,243.843, az idei pedig 64,159,248 tagról ad számot. A legutóbbi adatok alapján a különböző vallási csoportok taglétszáma a következőképpen oszlik meg: nagyobb protestáns felekezetek 1,629,827; Római Kath. Egyház 21.322,688; nagyobb keleti orthodox egyházak 992,043; Lengyel Nemzeti Kath. Egyház 189,620; Amerikai Egyház (a Keleti Orthodox Egyházból kiváltak) 108,000. A zsidó gyülekezetek taglétszáma 4.081,242. Az Évkönyv a gyülekezetek szaporodásáról is számot ad. Eszerint az előbbi év adataival szemben (246,667) 1939 év elején az Egyesült Államokban 248,410 gyülekezet volt. 1938-ban tehát 1,743 gyülekezet alakult.

B. Gy.

Gyászhir. *Ütő Lajosné szül. Veress Klára*, élete 62-ik, boldog házassága 36-ik évében hosszas szenvedés után, január 5-én Kolozsvárt megszűnt élni. Otthonát és családját önfeláldozóan szerette. Nemes egyszerűségben példaadó volt. Isten és ember előtt való kedvességben élt. Halálával pótolhatatlan veszteség érte Ütő Lajos nyug. igazgató tanítót, egyetlen leányát, Máriát és édes anyját, özv. Veress Györgynét. Őszinte részvétellel osztozunk a család bánatában. Az élőknek vigasztalást, az elhunytak csendes nyugalomát kívánunk.

Szerkesztésért felel: VÁRI ALBERT.